

Det kongelige Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Høring - NOU 2020:17 "Varslede drap?" Partnerdrapsutvalgets utredning

30.04.2021

MiRA-Senterets høringsuttalelse om Regjeringens NOU 2020:17 «Varslede drap?» Partnerdrapsutvalgets utredning

MiRA-Senteret takker Justis- og beredskapsdepartementet for muligheten til å komme med høringsuttalelse i forbindelse med Regjeringens NOU 2020:17 «Varslede drap? Partnerdrapsutvalgets utredning».

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30 års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn i Norge. Senteret har ingen partipolitisk tilknytning og tilhører ingen bestemt religiøs eller etnisk gruppe.

MiRA-Senterets generelle kommentarer:

MiRA-Senterets leder Fakhra Salimi var én av de ni fagpersonene som ble utnevnt til å sitte i det regjeringsoppnevnte partnerdrapsutvalget da de i oktober 2018 satt i gang med sitt arbeid. MiRA-Senteret stiller seg i denne høringsuttalelsen bak utvalgets utredning. Senteret anser også tiltakene som blir foreslått i NOU 2020:17 som gode, men vil i det følgende trekke fram satsningsområder vi vurderer som spesielt sentrale. Primært framheves behovet for helhetlig kompetanseheving knyttet til risikovurderinger i hjelpeapparatet. Senteret vil også understreke behovet for at tiltak målrettes mot spesielt sårbare grupper.

Kjente sårbarhetsfaktorer blir ikke vurdert som risikoforhøyende – kompetansen må heves

I desember 2020 presenterte partnerdrapsutvalget sin rapport der de la frem sine anbefalinger på bakgrunn av en grundig analyse av 19 partnerdrapssaker. Analysen av partnerdrapssakene viser at de fleste drapene hadde skjedd etter ett eller flere forvarsler. I alle de 19 sakene som ble gjennomgått hadde det vært partnervold før drapet ble begått og i 15 av sakene var familievold tatt opp med politiet eller hjelpeapparatet. I tråd med funn fra tidligere forskning fant også partnerdrapsutvalget at det oftest er menn som begår partnerdrap, og at levekårsutfordringer og marginalisering øker risikoen for partnerdrap. Parforholdene var også preget av maktubalanse og avhengighetsmekanismer.

På tross av at det var kjente risikofaktorer som preget situasjonen til de involverte personene, viste utvalgets analyse at tjenesteapparatet ikke hadde god nok kunnskap og kompetanse til å foreta riktige risikovurderinger. Utvalget fant for eksempel at en opphopning av levekårsutfordringer ikke ble vurdert som risikoforhøyende, men isteden bidro til at risikoen ble utvannet og vurdert som lavere.

MiRA-Senteret mener dette er svært alvorlig. Dessverre er imidlertid ikke disse funnene overraskende, men stemmer overens med våre erfaringer. MiRA-Senteret ser gjennom vårt krisehjelp- og rådgivningstilbud at voldsutsatte minoritetskvinner ikke får den hjelpen og den beskyttelsen de trenger og at sammensatte og komplekse utfordringer ofte kan føre til usikkerhet i hjelpeapparatet. Senteret har derfor lenge både påpekt viktigheten av kompetanseheving i hjelpeapparatet og rutinemessig bruk av kvalifisert tolk. Gjennom styrket kulturkompetanse og målrettede verktøy som kan kartlegge komplekse sårbarhetssituasjoner, vil man i større grad kunne se viktige risikofaktorer som man ellers ikke ville fått øye på. Eksempelvis erfarer MiRA-Senteret at mangelen på nettverk utenfor familierelasjoner, kombinert med svak digital kompetanse er sårbarhetsfaktorer som ofte ikke blir ansett som viktige risikofaktorer. Vi vet samtidig at mange voldsutøvere bruker nettopp disse faktorene bevisst for å kunne holde på kontrollen over kvinnen og gjøre det vanskeligere for kvinnen å skaffe seg kunnskap om sine rettigheter, få oversikt over ulike hjelpetilbud og bryte ut av volden.

Hjelpen som voldsutsatte minoritetskvinner får kan ikke være basert på stereotype forståelser av vold mot minoritetskvinner

Partnerdrapsutvalgets funn har avdekket viktigheten av styrket kulturkompetanse i hjelpeapparatet, og MiRA-Senteret håper derfor at dette er noe som blir høyt prioritert. Inn i dette arbeidet bør man ha en helhetlig innfallsvinkel der det tilrettelegges for refleksjon rundt hvordan begrep som kultur brukes og forstås. Ansatte i tjenesteapparatet bør settes i stand til å møte brukeren med åpenhet og sensitivitet i forhold til den utsattes unike situasjon, framfor å basere sin innfallsvinkel på stereotype forståelser av vold mot minoritetskvinner.

Plikt for kommunene til å etablere tverrfaglig og tverretatlig samarbeidsmodell

MiRA-Senteret er svært positive til at utvalget anbefaler at det bør innføres en lovfestet plikt for kommunene til å etablere en kommunal eller interkommunal tverretatlig samarbeidsmodell for vurdering og håndtering av saker om vold i nære relasjoner. I tillegg til fagekspertise fra politi og andre instanser i hjelpeapparatet, som utvalget vektlegger, ønsker MiRA-Senteret i denne sammenheng og fremheve viktigheten av å ta i bruk frivillige organisasjoner som MiRA-Senteret og andre som har mangeårig erfaringer med voldsutsatte minoritetskvinner.

Styrket tverrfaglig samarbeid mellom ulike etater og handlingsplaner for forebyggingsarbeidet vil styrke oppfølgingen av hver enkelt, og i høyere grad kunne fange opp og håndtere risiko for partnervold og partnerdrap. For at forebyggingsarbeidet også skal kunne bidra til å styrke tillitten til hjelpeapparatet blant minoritetsbefolkningen, er det behov for en helhetlig innfallsvinkel og målretting av tiltakene til denne spesielt utsatte gruppen.

Funnene som nå har kommet frem må bli tatt på alvor og tiltakene må målrettes og følges opp

MiRA-Senteret håper nå at man gjennom økt kompetanse på en rekke problemstillinger og med over 70 forslag til tiltak, nå kan bruke denne viktige kunnskapen til å sikre at kvinner utsatt for partnervold får den hjelpen de trenger så tidlig som mulig.

Kunnskapen som nå ligger på bordet er både håndfast og god, og har potensialet til å gjøre nettopp dette. Det er da svært viktig at disse tiltakene nå blir satt i gang så raskt som mulig og at man tar i bruk både offentlige tjenester og sivilt samfunn sine erfaringer inn i målrettingen av konkrete tilbud og utformingen av risikovurderingsverktøy.

MiRA-Senteret takker igjen for muligheten til å gi innspill til høringen og håper våre innspill blir tatt i betraktning.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Khansa Ali

Prosjektleder

Anne Berit Sødal

Adm. ansvarlig